

Tvorba Adama Michnu z Otradovic na Slovensku v 17. a 18. storočí

Ladislav Kačic (Bratislava)

Tento príspevok nepredstavuje definitívnu podobu riešenia danej témy, „záverečnú správu“ výskumu, ale je zatiaľ skôr len prvou sondou do problematiky. Veľa zostáva v rovine hypotéz, dohadov, a keďže – ako vyplýva z ďalšieho textu – ide viacmenej o špecializovanú hymnologickú problematiku, bude si téma vyžadovať predovšetkým ešte hlbšie porovnávacie štúdium.

Hoci česká hudba nemala v 17. storočí na Slovensku ešte takú veľkú odozvu ako v nasledujúcom 18. storočí, keď skladby F. X. Brixiho, J. Lohelia-Oehlschlägela OPraem, G. Jacoba OSB, K. Loosa a mnohých ďalších tvorili dôležitú zložku fondov muzikálií väčšiny farských a rehoľných chórov, ani o 17. storočí nemožno povedať, že by reflexia českej hudby bola na Slovensku zanedbateľná či bezvýznamná. Zachované inventáre a čiastočne aj zbierky hudobníkov dokazujú, že na Slovensku bola známa tvorba mnohých českých skladateľov 17. storočia – J. J. Abersbacha, A. Mazáka, J. A. Brücknera, Ph. J. Rittlera, P. Vejvanovského a ďalších,¹ v inventári piaristov z Podolínce (1691–1702) sa uvádza dokonca aj pomerne unikátna tlač M. F. Fabera *Threnon musicum* (Wien 1664).² Úlohu pri šírení českej hudby na Slovensku zaiste zohrali aj osobné kontakty hudobníkov, napr. účinkovanie trubačov biskupa K. Liechtensteina-Castelcornu pri korunovácii Jozefa I. roku 1687 v Bratislave, ale aj dlhodobejšie pôsobenie ďalších hudobníkov, predovšetkým z Moravy, napríklad kroměřížskeho organistu Ondřeja Volnera v kostole sv. Martina v rokoch 1674–1677.³ Zjavné sú napríklad vzťahy inventára hudobníkov Dómu sv. Martina z roku 1700 (*Catalogus rerum Musicalium in Ecclesia S: Martini Posonij*, vtedy to bol vlastne farský kostol, zbierka, žiaľ, dnes neexistuje) s kroměřížskou zbierkou.⁴ Pravda, výskyt diel niektorých skladateľov nebol častý, napríklad v prípade P. Vejvanovského sa obmedzil – pravdepodobne na základe teritoriálnej blízkosti – na jediný fond, farský kostol v záposlovenskom Pruskom.⁵ Zdá sa, že podobným prípadom, čo sa týka figurálnej hudby, bol aj Adam Michna z Otradovic.

Pritom meno Michna nie je v zachovaných slovenských zbierkach vôbec neznáme. Ide však o odpisy diel bližšie neznámeho skladateľa 18. storočia s priezvis-

¹ Porov. *Hudobné inventáre a repertoár viachlasnej hudby na Slovensku v 16.–17. storočí* (ed. J. Kalinayová a kol.), Bratislava 1994.

² Tamtiež, s. 104–137, ako aj KAČIC, L.: *Hudba a hudobníci piaristického kláštora v Podolínci v 17. a 18. storočí*, in: *Musicologica slovacica et europaea XIX* (Hudobná kultúra Spiša), Bratislava 1994, s. 88.

³ SEHNAL, J.: *Ze života hudebníků kroměřížské biskupské kapely v 17. století*, in: *Hudobnovedné štúdie VII*, Bratislava 1966, s. 122–134.

⁴ Porov. *Hudobné inventáre a repertoár...* (pozn. č. 1), s. 146–158, resp. na druhej strane *Caroli de Liechtenstien-Castelcornu Episcopi Olomucensis Operum artis musicae collectio Cremsiri reservata*, 2 zv., (ed. J. Sehnal a J. Pešková), Praha 1998. Ide napríklad o skladby J. A. Brücknera (*Missa in albis*), A. Bertaliho (*Missa Pacis*), G. F. Sancesa (*Missa Rosarum*), ale konkordancie sa nájdu aj medzi ďalšími, anonymnými dielami, napr. *Missa Coronationis* (G. Valentini?) a pod. Táto problematika by si zaslúžila samostatnú pozornosť.

⁵ Sonáty v Inventárnom zozname hudobníkov farského kostola v Pruskom z roku 1692. Porov. *Hudobné inventáre a repertoár...* (pozn. č. 1), s. 140.

kom „Michna“⁶: *Tantum ergo* (Púchov, 1776, pôv. J. I. Ambro, Trenčín), *Tantum ergo* (1786, Uršulínky-Bratislava), *Ofertorium Certamen magnum* (Pruské, 18,2), *Ecce quomodo* (Trenčín, 18,2, podľa posesorského záznamu „Chori Trenchiniensis Coll. S. J.“ ide o asi najstarší prameň z tejto skupiny, t. j. pred 1773), viaceré skladby *Tantum ergo* zo zbierky piaristov z Trenčína (18/19, resp. 19,1). Autorské údaje pri týchto rukopisoch – „Del Sig. Michna“, „Compositore Michna“ – nie sú, samozrejme, vôbec spoľahlivé, najskôr ide asi o podvrh mena. V polovici 18. storočia pôsobil ako organista v rôznych kláštoroch mariánskej provincie františkánov laický brat Fr. Václav Michna.⁷ Pravdepodobne však nemá nič spoločné s Michnom – autorom uvedených skladieb, zatiaľ nemáme totiž žiadne doklady o kompozičnej činnosti tohto františkánskeho hudobníka-organistu.

Čo sa týka Adama Michnu z Otradovic, podobne ako Vejvanovský sa vyskytuje v zachovaných inventároch zo Slovenska iba jediný raz: v spomínanom inventári piaristov z Podolínca je zaznamenaná skladba *Laetatus sum ab 8 Adami Michna*.⁸ Ide pravdepodobne o odpis zo zbierky *Officium vespertinum* (Praha 1648). Inak sa – ani len s priezviskom „Michna“ – tak v inventároch, ale ani v torzovito zachovaných zbierkach zo 17. storočia nenachádza od tohto skladateľa nič. To však, pravda, neznamená, že figurálna hudba Adama Michnu nemohla byť na Slovensku známa v 17. storočí vo väčšom rozsahu. Tak zbierky, ako aj inventáre sa totiž zachovali len veľmi torzovito, napr. z veľkého fondu trnavských jezuitov máme zo 17. storočia správy o niekoľkých zakúpených tlačiach (A. Grandi, G. B. Alovisei, G. Valentini a d.), a to len v rozsiahlom katalógu bibliotéky.⁹ Pritom napríklad úzke kontakty jezuitov v Trnave osobitne s Olomoucom sú známe: roku 1642 prišli študenti-hudobníci z Olomouca, ktorí utiekli pred Švédmi, do Trnavy.¹⁰ Ani Michnovské tlačené opusy teda nemuseli byť v Trnave neznáme, a to tým viac, že išlo o jezuitské tlače. Na druhej strane aj základnými žriedlami pri zostavovaní prvého slovenského katolíckeho kancionála *Cantus Catholici* (1655) boli pre jezuitu P. Benedikta Szöllösiho české spevníky, predovšetkým Rozenplutov (1601) a Hlohovského (1622), ako na to poukázal už J. Vilikovský.¹¹

Na Slovensku bola už v 17. storočí dobre známa predovšetkým duchovná pieseň Adama Michnu. Na toto tvrdenie máme dostatok dôkazov. V Szöllösiho kancionáli sa síce neobjavuje žiadna jeho pieseň – je tu iba spoločný text „*Stála Matka li-*

⁶ Údaje sú zo slovenského Centrálného katalógu hudobnohistorických prameňov v Hudobnom múzeu Slovenského národného múzea v Bratislave.

⁷ V archíváliách je označený ako „Bohemus“. Narodil sa roku 1740, do rehole vstúpil roku 1758. Kvôli dlhšie trvajúcemu vzťahu s istou ženou bol dosť problematickou postavou františkánov v 18. storočí.

⁸ Inventárny zoznam hudobníkov a hudobných nástrojov piaristického kláštora v Podolínci z rokov 1691–1702, in: *Hudobné inventáre a repertoár...* (pozn. č. 1), s. 110.

⁹ *Hudobné inventáre a repertoár...*, s. 28–32, ako aj *Magyar Jezsuita könyvtárak 1711-ig*, Nagyszombat 1632–1690 (ed. G. Farkas), Szeged 1997, s. 150–151.

¹⁰ KAČIC, L.: *Jezuiti v dejinách slovenskej hudby*, in: *Viera a život*, roč. 10, 2000, s. 128.

¹¹ Z literatúry o tomto spevníku k najdôležitejším prácam patrí VILIKOVSKÝ, J.: *Cantus Catholici*, in: Bratislava, 9. zv., 1935, s. 269–306. WEISS-NÄGEL, S. SJ: *Kto je autorom spevníka Cantus Catholici?*, in: *Kultúra*, roč. 7., 1935, s. 426–430. BURLAS, L.: *Duchovná pieseň*, in: *Hudba na Slovensku v XVII. storočí*, Bratislava 1954, s. 52–95. Z najnovšej modernej literatúry možno uviesť viaceré práce P. RUŠČINA – *Cantus Catholici und die Handschrift Mms A XXXVIII/51 - was wissen wir über die Rolle der Jesuiten und Franziskaner bei der Entwicklung des slowakischen Kirchenliedes im 17. Jahrhundert*, in: *Musik der geistlichen Orden zwischen Tridentinum und Josephinismus* (Konferenzbericht, ed. L. Kačic), Bratislava 1997, s. 103–109, najmä však dizertáciu základného významu RUŠČIN, P.: *Duchovné piesne notovaných slovenských spevníkov 17. storočia* (Ph.D.), Bratislava 1999 (vrátane tematického katalógu melódii a textov, registrov piesní a bohatej bibliografie).

tujíci“, ktorý však Szöllösi prevzal s najväčšou pravdepodobnosťou z Hlohovského kancionálu, ostatne nejde ani o pôvodný Michnov text.¹² No v druhom najdôležitejšom prameni duchovnej piesne na Slovensku v 17. storočí – františkánskej tzv. *Rukopisnej podobe Cantusu Catholici* – je niekoľko Michnových piesní. Tento prameň, ktorého základná časť vznikla v 60.–70. rokoch 17. storočia, obsahuje 10 františkánskych omší a najrozsiahlejšiu spevníkovú časť, ktorú monograficky spracoval P. Ruščin.¹³ Možným pisateľom zborníka je popredná osobnosť mariánskej provincie františkánov P. Edmund Beňovič (1638–1705),¹⁴ ktorý pôsobil takmer výlučne v kláštorech mariánskej provincie na západnom Slovensku (Trnava, Bratislava, Beckov, Pruské, Malacky a ď.), no prameň celkovo vznikol v dlhšom časovom odstupu, viackrát bol dopĺňaný, a tak P. Ruščin tu identifikoval najmenej 6 rúk (vrátane zápisov z 18. storočia).¹⁵

Do zborníka zapisovateľ, resp. zapisovatelia prevzali tieto piesne Adama Michnu z Otradovic:

Chtic aby spal ([28], M 72/I, T 38) – Česká mariánská muzika (1647),

Každého dne spywey werne Matce Božy ([190], M 72/II, T 194) – var. *Chtic aby spal*,

Prosyte te o ružycžko ([165], M 165, T 169) – Svatoroční muzika (1661).

Vo všetkých troch prípadoch je zapísaná okrem textu len melódia bez generálneho basu, ktorý sa všeobecne vyskytuje v tomto prameni len na niekoľkých miestach.¹⁶ V prípade najznámejšej Michnovej piesne „*Chtic aby spal*“ pochádza záznam z prvej, t. j. časovo najstaršej „ruky“ (t. j. pravdepodobne od P. E. Beňoviča). Predlohou – priamou, či nepriamou – teda mohol byť Michnov spevník. V prípade piesne „*Prosíme te, o ružičko*“ je situácia trochu iná. Zápis pochádza až z 18. storočia (6. ruka), teda do františkánskeho zborníka sa skladba mohla dostať buď prostredníctvom Šteyerovho kancionálu alebo iného, mladšieho (samozrejme, i rukopisného) spevníka. V oboch prípadoch sa vyskytujú malé odchýlky v notovom zápise, no rovnako zaujímavé sú odchýlky v texte, v ortografii. Hoci vo františkánskej „*Rukopisnej podobe Cantusu Catholici*“ nejde ešte o cieľavedomú, systematickú slovakizáciu českých textov, ako v prípade Szöllösiho *Cantusu Catholici*,¹⁷ aj

¹² Aj v doterajšej literatúre sa uvádza, že tento text je starší a Michna ho do *Českej mariánskej muziky* len prevzal. POROV. MICHNA Z OTRADOVIC, Adam Václav: *Básnické dílo* (ed. A. Škarka), Praha 1985, s. 337. Text u Michnu sa však nielen „nejvíce přibližuje Kancionálu Rozenplutovu“, ako píše Škarka, ale je prakticky (až na malé detaily) totožný s Hlohovského spevníkom. Melódie u Hlohovského, Michnu i Szöllösiho sú však celkom rozdielne. POROV. aj edície ADAM MICHNA Z OTRADOVIC: *Česká mariánská muzika* (ed. J. Sehnal), Editio Supraphon, Praha 1989, s. 86–87, resp. TICHÁ, Z.: *Adam Václav Michna z Otradovic*, Praha 1976.

¹³ RUŠČIN, P.: *Rukopisná podoba Cantusu Catholici* (dipl. práca), FF UK, Bratislava 1994. RUŠČIN, P.: *Najstarší rukopisný slovenský katolícky spevník*, in: *Slavica slovacica*, roč. 34, 1999, č. 2, s. 106–123. RUŠČIN, P.: *Rukopisná podoba Cantusu Catholici*, in: *Slovenská hudba*, roč. 25, 1999, č. 2–3, s. 201–250. O prameni porov. aj GAJDOŠ, P. V. OFM: *Dva hudobné zborníky zo 17. storočia*, in: *Musicologica slovacica* I/2, Bratislava 1969, s. 297–312 a KAČIČ, L.: *Missa franciscana der Marianischen Provinz im 17. und 18. Jahrhundert*, in: *Studia Musicologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 33, Budapest 1991, s. 10–11 a 45.

¹⁴ O P. Edmundovi Beňovičovi OFM bližšie tiež GAJDOŠ, P. V. OFM: *Dva hudobné zborníky...* (ako pozn. č. 13).

¹⁵ RUŠČIN, P., c. d., ako aj *Rukopisná podoba Cantusu Catholici*, in: *Slovenská hudba*, roč. 25, 1999, č. 2–3, s. 201–250. V ďalšom texte sa odvolávame na tieto práce (pozn. M = melódia, T = text).

¹⁶ Niekedy je dokonca zapísaný novou nemeckou organovou tabulatúrou, bezprostredne pod melódiou, ako na to upozornil P. Ruščin, pozri RUŠČIN, P., c. d., s. 207.

¹⁷ POROV. KRASNOVSKÁ, E.: *Duchovná pieseň v slovnej zásobe spisovnej slovenčiny od 17. storočia*, in: *Slovenská reč*, roč. 59, 1994, č. 2, s. 76–84.

v tomto rukopise sú zjavné črty prispôsobovania textov ľudovému jazyku prostredia (lingua vernacula), v ktorom boli zapisované. Ide napr. o systematické nahrádzanie „ř“ slovenskými podobami s „r“, používanie tvarov ako „dietiatko“, nemluwniatko“, ale aj „zdielam“ vo význame „zdelám“, t. j. prispôsobovanie slovných tvarov písanému úzu vtedy používanej podoby predspisovného, predkodifikovaného štádia slovenčiny. Na druhej strane sa zachovávajú typické české tvary, ktoré tu pôsobia ako archaizmy, napr. „osladimt“, „ztebet“, „tobiet“.

Z rukopisov 17. storočia je potrebné spomenúť ešte *Vietorisovu tabulatúru* (po r. 1675), prameň, ktorý pochádza z mestského prostredia (z trenčianskej stolice).¹⁸ V tomto dôležitom prameni tanečnej, trubačskej hudby, ako aj duchovnej piesne sa nachádza zápis Michnovej najznámejšej piesne „Chtíc aby spal“ v novej nemeckej organovej tabulatúre (tzv. Ammerbachovej). Je to podobne ako v celom prameni značne zjednodušený záznam diskantu a basu, vzdalujúci sa už dosť pôvodnej predlohe. Tieto zápisy totiž slúžili organistovi na prípadný sprievod spoločného spevu, a okrem toho obsahujú len textové incipity.

Piesňová tvorba Adama Michnu sa však šírila a bola známa na Slovensku aj v 18. storočí, a to opäť predovšetkým v spevníkoch a prameňoch františkánskej proveniencie. Najstarším takýmto prameňom z 18. storočia je tzv. *Redlov kancionál* (okolo 1730).¹⁹ P. Ignatius Redl (1701–1739) pôsobil v rôznych kláštoroch mariánskej provincie ako organista a kazateľ, no i tento prameň písalo – tak ako to bolo u františkánov bežné – viacero rúk (nachádzajú sa tu aj zápisy z roku 1752 zo Šopronu). Okrem toho tradičný, zaužívaný názov tohto prameňa nie je celkom správny, lebo obsahuje rôznorodý repertoár (čo je takisto typická črta františkánskych prameňov). V tomto zborníčku sa nachádzajú tak skladby pre klávesové nástroje, ako aj litánie, mariánske antifóny, časť tvorí stručný výťah základov chorálneho spevu („Regulae solmisationis“, „cantus durus et mollis“ a pod.), v druhej časti sú zapísané slovenské duchovné piesne a latinské cantiá. V Redlovom kancionáli je len zápis piesne (melódia a text 6 strof) *Chtíc aby spal*, pričom je zaujímavé, že na rozdiel od Rukopisnej podoby Cantusu Catholici sa tu vyskytujú aj niektoré slovné tvary, ktoré sú bližšie češtine, napr. „dětatko“, na druhej strane však nie podoba „jisti“ („gisti“), ale „jesti“ („gesti“), teda slovenčiaca podoba tohto slovesa; české vyššie uvedené archaizmy („osladimt“) sa však nachádzajú aj v tomto rukopise.

Zaujímavý je aj ďalší prameň z mariánskej provincie františkánov, pochádzajúci približne z rovnakého času (asi z 30. rokov 18. storočia, vyskytujú sa tu roky napr. „1725“, ale aj „1769“) – kancionál neznámeho, resp. zatiaľ presnejšie neidentifikovaného pisateľa.²⁰ Zborník nie je ani tak zaujímavý tým, že texty duchovných piesní v tzv. lingua vernacula sú zapísané fraktúrou (pisateľ bol zrejme nemeckého pôvodu, hoci nemeckých textov sa tu vyskytuje iba niekoľko), ako najmä tým, že vo väčšine prípadov (záznamy najstaršieho pisateľa, t. j. nie neskoršie doplnky) je zapísaný iba generálbasový sprievod. Z Michnových piesní rukopis obsahuje – „samozrejme“ – *Chticz aby spal*, ako aj *Dietiatku my prospgevugme* s poznámkou

¹⁸ Kritické pramenné vydanie – *Tabulatura Vietoris saeculi XVII* (ed. Ilona Ferenczi a Marta Hulková), Opus, Bratislava 1986.

¹⁹ POPOV, LEPAČEK, P. C. OFM: *Redlov kancionál*, in: Výročná správa Rehoľného slovenského gymnázia františkánov v Malackách za šk. rok 1940/41, s. 3–11.

²⁰ Univerzitná knižnica, Bratislava, Sign. Ms 1087.

„*Gako Chticz aby spal tak spiwala*“. Basový hlas nie je totožný s Michnovým originálom. Pisár odpisoval pravdepodobne z nejakej sprostredkovanej predlohy.

Piesne Adama Michnu sa dostali aj do prameňov salvatoriánskej provincie, ktorá mala viaceré kláštory blízko hranice s Moravou, ako napr. v Skalici či Pruskom, no aj množstvo bratov tejto provincie pochádzalo z Moravy, Moravského Slovácka, z Hradištska, Koměřížska (P. G. Zrunek, P. A. Presl, P. E. Pascha a mnohí ďalší).

Je zaujímavé, že vo františkánskych spevníkoch salvatoriánskej provincie sa najznámejšia Michnova pieseň *Chtíc aby spal* nevyskytuje (resp. také pramene sa nezachovali). V zborníkoch P. Paulína Bajana OFM (1721–1792) sa vyskytuje, ako sme na to upozornili už r. 1992 na Bajanovskej konferencii v Skalici, viacero Michnových piesní, melódia, resp. text.²¹ Jedným z Bajanových hlavných pôsobísk bolo jeho rodisko – Skalica, a azda aj tým možno vysvetliť fakt, že jeho rukopisné zborníky viacej ovplyvnili kancionály českého pôvodu než iné pramene. Na takúto možnosť poukazuje o. i. kuriózný dvojhlasný záznam „*Ecce quomodo moritur justus*“ J. Handla-Gallusa v Bajanovom zborníku *Promptuarium Hebdomadae Sanctae* (1759). Na pravdepodobný vplyv českých kancionálov v tomto prípade sme upozornili na základe štúdie J. Sehnala už prv.²² Je možné, že takýmto prostredníctvom, t. j. cez české tlačené, alebo ešte skôr rukopisné spevníky sa k P. P. Bajanovi dostali aj piesne A. Michnu. Ide o tieto piesne:

Vesel se nebes královno, alleluja (Beckovský slovenský spevník, 1758, s. 110, Skalický slovenský spevník, 1783, s. 101);²³ zápis má skrátené hodnoty, iný bas a pod.

Dieťatku my prospevueme (len text – Beckovský slovenský spevník, s. 33), ide vlastne o variant, resp. parafrázu Michnovho textu, jeho prevzatie s malými odchýlkami, aké boli v rukopisných prameňoch bežné.

Ježiška privítajme, k Spasiteli sa majme (len text – vianočný „špeciálnik“ *Promptuarium chorale*, 1780, s. 142).

Plačte andelové, nebeščí kurové (len text – Beckovský slovenský spevník, s. 89, Skalický slovenský spevník, 1783, s. 85).

V ďalších prípadoch ide viac-menej o zaujímavú inšpiráciu Michnovskými textami – „*Dieťatko kolíbejme*“ (Beckovský slovenský spevník, s. 38, *Promptuarium chorale*, s. 150), Bajanov text je však iný. Podobne vo vlastnej piesni „*Nenaríkaj, Magdaléno*“ (*Promptuarium Hebdomadae Sanctae*, 1759) sa P. P. Bajan mohol inšpirovať Michnom („*Nermuť se víc, Magdaléno*“, Bajanova vlastná skladba je z roku 1774). Poetika týchto textov, časovo dosť vzdialených (približne 100 rokov), ako aj ich slovník sú úplne rovnaké, čo pochopiteľne vo vzťahu k Bajanovi nemožno hodnotiť jednoznačne pozitívne. No v týchto prípadoch možno hovoriť naozaj len o inšpirácii Michnovskými textami.

²¹ P. Paulín Bajan OFM (1721–1792) a slovenská hudba, literatúra, jazyk v 18. storočí (ed. L. Kačič), Bratislava 1992.

²² KAČIČ, L.: *Mehrstimmiger Gesang der Franziskaner in Mitteleuropa im 17. Jahrhundert*, in: Slovenská hudba, roč. 22, 1996, č. 3–4, s. 453. Porov. tiež SEHNAL, J.: *Die Musik in Böhmen gegen Ende des 16. Jahrhunderts und Jacobus Gallus*, in: *Jacobus Gallus Carniolus in evropska renesansa*, Ljubljana 1991, s. 42.

²³ Vydanie tejto piesne (praktické) in: *Spevník Pátra Paulína* (ed. L. Kačič a G. Gáfriková), Hudobný fond, Bratislava 1992, s. 23 (28), ďalšie Michnovské texty – *Dieťatku my prospevueme*, tamže, s. 18 (21), *Ježiška privítajme*, tamže, s. 15 (17).

Záverom: Reflexiu tvorby Adama Michnu z Otradovic na Slovensku dnes najmä kvôli absencii údajov a prameňov nemožno zhodnotiť úplne objektívne v oblasti tzv. figurálnej hudby (tu sme odkázaní len na hypotézy). Duchovná pieseň veľkého českého skladateľa a básnika však na Slovensku žila od druhej polovice 17. storočia najmenej do konca 18. storočia. Stala sa teda trvalou súčasťou kancionálov – i keď predovšetkým rukopisných. Michnova azda najznámejšia pieseň *Chtíc aby spal* bola i na Slovensku v 17.–18. storočí súčasťou základného hymnologického fondu a možno ju nájsť v mnohých kancionáloch.

Address: Mgr. art. Ladislav Kačic, Ph.D., Panská 26, 813 64 Bratislava,
e-mail: lacok@juls.savba.sk

Das Werk von Adam Michna z Otradovic in der Slowakei des 17. und 18. Jahrhunderts

Ladislav Kačic

Aus erhaltenen Bestandsverzeichnissen geht hervor, dass die Figuralmusik Adam Michnas in der Slowakei des 17. Jahrhunderts nicht sehr bekannt war. Das gilt allerdings – im Unterschied zum 18. Jahrhundert – auch für andere tschechische Komponisten (u. a. P. Vejvanovský). Ganz anders stellt sich die Situation im Bereich des geistlichen Liedes dar: vor allem durch handschriftliche Gesangsbücher verbreiteten sich Michnas Lieder sowohl im 17. als auch im 18. Jahrhundert. Dies ist vor allem ein Verdienst der Franziskaner, wobei die Quellen für so bekannte Lieder wie *Chtíc aby spal* verschiedene Textvarianten aufweisen. Zu den ältesten und wichtigsten Quellen gehört die aus dem Franziskanischen Milieu stammende sogenannte Handschriftliche Gestalt des Cantus Catholici (2. Hälfte des 17. Jahrhunderts).

Deutsch von Ivan Dramlitsch